

ПЕРЕДМОВА

Аналіз сучасної криміногенної обстановки в Україні виявляє тенденцію до загального зростання злочинності, розширення сфер кримінальної діяльності, зміцнення її професійності та організованості, що створює реальну загрозу безпеці держави і суспільства. Організована злочинність стає одним з важливих факторів політичної і соціально-економічної нестабільності. Подолання зазначеного негативного явища потребує системи термінових законодавчих й організаційно-управлінських заходів, спрямованих на оптимізацію системи судових, прокурорських і слідчих органів та їх функціонування.

Разом з тим діяльність судових і правоохоронних органів повинна здійснюватися на умовах суворого дотримання законності, дієвого забезпечення прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, як того вимагають Конституція України і Кримінально-процесуальний закон.

Особливу роль у боротьбі зі злочинністю, забезпеченні всебічного, повного і об'єктивного розслідування та притягненні винних осіб до кримінальної відповідальності відіграють судові, прокурорські й слідчі органи. Ефективність їхньої діяльності в значній мірі пов'язана з подальшим втіленням у практику науково обґрунтованих методів, прийомів і засобів розслідування, вдосконалення процесуальних форм і підвищення організаційного рівня досудового і судового розслідування.

У представленому збірнику наукових праць Одеської національної юридичної академії вказані проблеми знаходять відгук у дослідженнях учених і практиків з різних регіонів України. Хотілось би підкреслити плідне співробітництво представників Одеської школи права з фахівцями київського і харківського правових наукових осередків, що дозволяє сподіватися на успішне вирішення нагальних питань теорії і практики виявлення, розслідування злочинних проявів у їх різноманітних формах і запобігання їм.

У збірнику велика увага приділяється теоретичним і практичним проблемам методології, організації і тактики досудового розслідування та криміналістичній профілактиці злочинів, зокрема таким важливим питанням, що пов'язані зі з'ясуванням сутності слідчої діяльності, її стратегії і тактики, з використанням криміналістичних технологій і алгоритмів, ідентифікаційних, діагностичних та інших наукових методів у розслідуванні злочинів, застосуванням сучасних засобів і прийомів виявлення і дослідження доказової інформації. Чималий інтерес становлять статті, в яких висвітлюються можливості

й значення вивчення криміналістично значущих сторін злочинної діяльності. До надзвичайно актуальних досліджень необхідно віднести розробку нових методик розслідування злочинів, пов'язаних з техногенними катастрофами, з легалізацією кримінальних доходів, з незаконною приватизацією державного і комунального майна, з порушеннями у сфері земельних відносин, комп'ютерних технологій та інших.

Авторами збірника розглянуті й найбільш актуальні проблеми кримінального судочинства, що стосуються повноважень, самостійності і незалежності слідчого — головної фігури досудового розслідування; сутності і методів фіксації, оцінки і використання різних видів доказів; принципів і процедури судового розгляду кримінальних справ, впровадження телекомунікаційних технологій у судову практику, підвищення ефективності кримінального судочинства на всіх його рівнях і стадіях.

Важливим аспектом кримінального судочинства є застосування спеціальних знань у процесі виявлення, фіксації, дослідження та оцінки доказів, що дає змогу в кінцевому підсумку встановити істину у справі. Потребує вдосконалення і система судово-експертних установ та напрямів їх діяльності. Дослідження вчених і практиків показують, що й тут є проблеми, які потребують нагального вирішення.

Слід відзначити, що й на сучасному етапі розвитку криміналістичних і кримінально-процесуальних досліджень автори збірника у вирішенні багатьох питань базуються на працях і наукових досягненнях видатного вченого-криміналіста доктора юридичних наук, професора Віктора Павловича Колмакова, 95-річчя з дня народження якого в 2008 році відзначила Одеська національна юридична академія і вся наукова і педагогічна спільнота України. Цій річниці у вересні 2008 року була присвячена 4-та науково-практична конференція, а також видана збірка його найбільш відомих наукових досліджень [див.: Колмаков В. П. Избранные труды по криминалистике: Расследование убийств. Следственный осмотр. Идентификационные действия следователя. Введение в курс советской криминалистики. Репринт. — О.: Юрид. л-ра, 2008. — 448 с.].

Сподіваємося, що наукові праці, опубліковані в черговому збірнику «Актуальні проблеми держави і права», будуть корисними науковцям, викладачам, аспірантам і студентам юридичних навчальних закладів, практичним працівникам судів, прокуратури, адвокатури, слідства і дізнання, всіх правоохоронних органів.

Сергій КІВАЛОВ,

доктор юридичних наук,
професор, академік АПН України,
президент Одеської національної
юридичної академії,
голова Комітету Верховної Ради
України з питань правосуддя